EXAMENREGLEMENT

‘s Gravendreef College

vmbo - havo - vwo

Schooljaar 2026 - 2027

EXAMENREGLEMENT 2026-2027

Directeur en docenten van het 's Gravendreef College te Den Haag en Leidschendam daartoe gemachtigd door het bevoegd gezag, het bestuur van de Stichting Scholengroep Spinoza voor voortgezet onderwijs te Voorburg, hebben, met inachtneming van het bepaalde in het eindexamenbesluit vwo/havo/vmbo, besloten het eindexamen vmbo kgt, havo en vwo als volgt in te richten:

0 BEGRIPSBEPALINGEN
I ALGEMENE EXAMENREGELING
I.1 ALGEMEEN
II EXAMENREGELING SCHOOLEXAMEN
II.1 INDELING SCHOOLEXAMEN
II.2 CIJFERGEVING SCHOOLEXAMEN/PTA
III EXAMENREGELING CENTRAAL EXAMEN
III.1 TOELATING TOT HET EINDEXAMEN
III.2 INHOUD VAN HET EINDEXAMEN
III.3 INDELING EINDEXAMEN
III.4 INHOUD CENTRAAL EXAMEN
III.5 GANG VAN ZAKEN TIJDENS HET EXAMEN
III.6 CIJFERGEVING EINDEXAMEN
III.7 UITSLAG EINDEXAMEN
III.8 HERKANSING CENTRAAL EXAMEN
III.9 CIJFERGEVING CENTRAAL EXAMEN
III.10 DIPLOMA EN CIJFERLIJST; CERTIFICATEN
III.11 BEWAREN EN INZAGE GEMAAKT WERK
IV ONREGELMATIGHEDEN
INLEIDING
IV.1 DE DIRECTEUR
IV.2 DE EXAMENCOMMISSIE
IV.3 COMMISSIE VAN BEROEP
IV.4 ALGEMENE BEPALINGEN
IV.5 TE LAAT KOMEN
IV.6 ABSENTIE
IV.7 ONREGELMATIGHEDEN M.B.T. FRAUDE / ONJUIST GEDRAG TIJDENS EXAMENZITTINGEN
IV.8 ONREGELMATIGHEDEN IN DE LOOP VAN HET EXAMEN JAAR
IV.9 ONREGELMATIGHEDEN EN AANSPRAKELIJKHEID VAN DE SCHOOL

BIJLAGEN
BIJLAGE A: REGLEMENT SCHRIFTELIJK WERK
BIJLAGE B: REGLEMENT MONDELINGE TOETSEN

0. **BEGRIPSBEPALINGEN**

In dit besluit wordt verstaan onder

- **bevoegd gezag**: het bestuur van het ‘s Gravendreef College
- **c.s.p.e. (vmbo)**: centrale schriftelijke praktische eindtoets; een voorgeschreven centraal
- **combinatiecijfer (havo en vwo)**; het op een geheel afgeronde gemiddelde van de (afgeronde) cijfers die behaald zijn bij maatschappijleer, ckv en het profielwerkstuk (en pgp indien gekozen, geldt alleen voor havo)
- **combinatiecijfer (vmbo-kader)**; het op een geheel cijfer afgeronde gemiddelde van de beroepsgerichte keuzevakken
- **combinatiecijfer (vmbo gemengde leerweg)**; het eindcijfer voor het beroepsgerichte vak
- **directeur**: de directeur van het ‘s Gravendreef College
- **eindexamen**: een examen in het geheel van de voor het desbetreffende eindexamen voorgeschreven vakken, het centraal examen wordt afgenomen conform het Inrichtingsbesluit
- **(examen)secretaris:** door de directeur aangewezen personeelslid die is belast met de coördinatie van de werkzaamheden rondom het (school)examen,
- **examencommissie:** een commissie die tot taak heeft het examenreglement en PTA in concept op te stellen en tot taak heeft de directeur te adviseren in geval van onduidelijkheid bij de waardering, de inhoud en eventuele andere aspecten rondom het PTA en het (school)examen
- **examendossier**: een geheel van onderdelen van het schoolexamen, de resultaten die de kandidaten voor onderdelen van de vakken behaald heeft waarin geen eindexamen is afgelegd en de resultaten van de vakken die naar behoren zijn afgesloten, behorende tot het programma van het derde jaar vmbo
- **examenstof**: de aan de kandidaat te stellen eisen
- **examinator**: degene die is belast met het afnemen van het examen in een vak
- **gecommitteerde**: een leraar van een school, aangewezen door DUO, die de tweede correctie van het centraal examen verzorgd
- **handelingsdeel**: opdrachten waarvan per leerling door de examinator moet worden vastgesteld of deze naar behoren zijn uitgevoerd
- **havo**: hoger algemeen voortgezet onderwijs
- **herkansing**: het opnieuw deelnemen aan een toets van het centraal examen of het schoolexamen
- **inspectie**: de onderwijsinspectie
- **kandidaat**: degene die door het bevoegd gezag tot het eindexamen of deeleindexamen wordt toegelaten
- **kunstvakken havo**: de vakken behorende tot de beeldende vorming, alsmede de vakken dans en drama
- **kunstvakken vmbo**: de vakken behorende tot de beeldende vorming
- **leerling**: een leerling ingeschreven aan het ‘s Gravendreef College
- **praktische opdracht**: opdracht, behorend bij het schoolexamen, al of niet gebonden aan een bepaald vak, waarvoor een cijferbeoordeling geldt
- **PGP havo:** praktijkgericht programma maatschappij (PGPm) of techniek (PGPt) onderdeel van het combinatiecijfer en is een pilot die loopt in schooljaar 2026/2027 en 2027/2028
- **PGP vmbo**: praktijkgericht programma binnen de gt-leerweg van het vmbo
- **PTA**: Programma van Toetsing en Afsluiting

- **schooljaar**: het tijdvak dat aanvangt op 1 augustus en eindigt op 31 juli van het daaropvolgende jaar
- **profiel**: een in artikel 2.15 - 2.28 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 bedoeld profiel
- **profielwerkstuk havo**: heeft betrekking op minimaal één vak uit het profieldeel van het examenpakket van de kandidaat. De beoordeling wordt uitgedrukt in een cijfer en maakt deel uit van het combinatiecijfer
- **profielwerkstuk vmbo**: een werkstuk en/of een presentatie waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel. Het werkstuk wordt beoordeeld met voldoende of goed
- **toets**: een toets met schriftelijke of mondelinge vragen en opdrachten
- **vakken**: vakken, deelvakken, intrasectorale programma's en andere programmaonderdelen
- **vmbo**: voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs;
- **vwo**: voorbereidend wetenschappelijk onderwijs
- **wet:** Uitvoeringsbesluit WVO 2020

I. ALGEMENE EXAMENREGELING

I.1 ALGEMEEN

I.1.1 De directeur en de examinatoren nemen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag het eindexamen af.

I.1.2 De examinator is degene die belast is met het afnemen van het examen.

I.1.3 Toezicht op de uitvoering van dit Examenreglement wordt uitgeoefend door de inspecteur voortgezet onderwijs, hierna te noemen: inspecteur.

I.1.4 De directeur is bevoegd tot het nemen van beslissingen in situaties waarin dit Examenreglement niet voorziet, tenzij op grond van het Eindexamenbesluit anders dient te worden gehandeld. Indien het zaken van het Programma van Toetsing en Afsluiting (hierna te noemen PTA) betreft beslist de directeur in overleg met de examencommissie (zie hoofdstuk IV). Indien nodig vindt er overleg met of melding aan de Onderwijsinspectie plaats.

I.1.5 De directeur van een school voor voortgezet onderwijs wijst een of meer van de personeelsleden van de school aan tot secretaris van het eindexamen.
De secretaris heeft de volgende taken:
a. ondersteuning van de directeur bij het organiseren en afnemen van het eindexamen en bij de uitvoering van het examenreglement en het PTA;
b de secretaris en de directeur tekenen de overzichten en de resultaten van het schoolexamen die worden verstrekt aan de examenkandidaten;
c. de secretaris en de directeur stellen de uitslag van het eindexamen vast;
d. de secretaris en de directeur tekenen de diploma's en de cijferlijsten;

I.1.6 Dit Examenreglement vormt met de bijlagen en het PTA één geheel. In de loop van het komende schooljaar worden schriftelijk nadere mededelingen omtrent het examen gedaan; deze mededelingen hebben de status van bijlagen bij dit reglement. Het bevoegd gezag stelt jaarlijks voor oktober een programma van toetsing en afsluiting (PTA) vast, dat betrekking heeft op het desbetreffende schooljaar. In het programma wordt in elk geval aangegeven welke onderdelen van het examenprogramma in het schoolexamen worden getoetst, de inhoud van de onderdelen van het schoolexamen, de wijze waarop het schoolexamen plaatsvindt, de tijdvakken waarbinnen de toetsen van het schoolexamen aanvangen, de herkansing daaronder mede begrepen, de wijze van herkansing van het schoolexamen alsmede de regels voor de wijze waarop het cijfer voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komt.

I.1.7 Dit Examenreglement wordt na instemming van de medezeggenschapsraad voor 1 oktober op de website gepubliceerd, aan kandidaten en ouders gemaild en aan de Ondewijsinspectie toegezonden.

I.1.8 Indien een kandidaat doubleert of is afgewezen na het centraal examen, en de leerling wil vrijstelling van vakken, werkstukken, opdrachten, etc, dan bepaalt de examencommissie hierin.

I.1.9 Met de vaststelling van dit reglement zijn alle voorgaande reglementen vervallen.

II EXAMENREGELING SCHOOLEXAMEN

II.1 INDELING SCHOOLEXAMEN

II.1.1 Het schoolexamen vangt aan in het derde leerjaar vmbo, in het vierde leerjaar havo, in het vierde leerjaar vwo en wordt afgesloten voor aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen.

1. Het bevoegd gezag kan een kandidaat die ten gevolge van ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het schoolexamen niet heeft kunnen afsluiten voor de aanvang van het eerste tijdvak, in de gelegenheid stellen het schoolexamen in dat vak af te sluiten vóór het centraal examen in dat vak, doch na de aanvang van het eerste tijdvak.

2. Aan het deelnemen aan toetsen van het schoolexamen kunnen bepaalde voorwaarden worden verbonden. Deze voorwaarden zijn opgenomen in het PTA van de verschillende vakken.

II.1.2 **Beoordeling schoolexamen**

1. Het cijfer van het schoolexamen wordt uitgedrukt in een cijfer uit een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10.

2. Indien in een vak tevens centraal examen wordt afgelegd, worden de in het eerste lid genoemde cijfers gebruikt met de daartussen liggende cijfers met 1 decimaal.

3. In afwijking van het eerste lid, worden het vak kunstvakken 1 (vmbo) en het vak lichamelijke opvoeding 1 uit het gemeenschappelijk deel van elk profiel, beoordeeld met "voldoende" of "goed". Deze beoordeling gaat uit van de mogelijkheden van de leerling en geschiedt op de grondslag van het genoegzaam afsluiten van de desbetreffende vakken, zoals blijkend uit het examendossier.

4. In afwijking van het eerste lid wordt het profielwerkstuk op het vmbo beoordeeld met "voldoende" of "goed". Deze beoordeling geschiedt op de grondslag van het genoegzaam voltooien van het profielwerkstuk, zoals blijkend uit het examendossier.

5. Indien een kandidaat zich aan de beide mogelijke schoolexamentoetsen over dezelfde stof (toets en herkansing) of aan de in het PTA genoemde inleverdata van (praktische) opdrachten onttrekt, kan de directeur maatregelen nemen, zoals omschreven in hoofdstuk IV van dit reglement.

6. Indien een examinator van mening is dat de prestatie van een kandidaat of van een groep kandidaten beneden het peil ligt dat hij redelijkerwijs kon verwachten, kan hij na toestemming van de examencommissie een nieuw schoolexamentoets over dezelfde examenstof afnemen.

7. Indien een kandidaat van mening is dat zijn prestaties bij een schoolexamentoets verkeerd beoordeeld zijn, bestaat er een mogelijkheid tot beroep bij de examencommissie binnen veertien dagen na het bekend worden van de beoordeling. Na onderzoek zal de examencommissie beslissen of en op welke wijze de kandidaat een herkansing voor dat onderdeel geboden zal worden.

8. Als een leerling bezwaar heeft tegen een cijfer moet dit binnen één week nadat een cijferoverzicht is meegegeven aan de examencommissie kenbaar gemaakt zijn. Daarna zijn de cijfers definitief.

9. Kandidaten die instromen in het examenjaar maken in het examenjaar een vervangende toets die het pta van het voorexamenjaar vervangt. De weging van deze toets is gelijk aan de totale weging van het betreffende vak in het voorexamenjaar.
10. Indien een kandidaat op het vwo gedurende de bovenbouw overstapt van wiskunde B naar wiskunde A, of van wiskunde A naar wiskunde C, beslist de examencommissie over de vorm en inhoud van het af te leggen inhaalprogramma voor het schoolexamen. Dit programma is noodzakelijk om de vakspecifieke domeinen te dekken die in het eerder gevolgde wiskundeniveau niet of anders aan de orde zijn gekomen. Reeds behaalde resultaten voor schoolexamenonderdelen die inhoudelijk overeenkomen, kunnen door de examencommissie worden omgezet, mits de eindtermen van het nieuwe vak hiermee worden geborgd
11. Kandidaten die voor het CSE terugvallen van het hogere niveau naar het reguliere niveau behouden de behaalde schoolexamencijfers.
12. Na afronding van alle schoolexamens ontvangt de kandidaat een rapportage met:
- een overzicht van de cijfers die de kandidaat heeft behaald voor het schoolexamen;
- de beoordeling voor de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld;
- de beoordeling van het profielwerkstuk in de gemengde en theoretische leerweg van het vmbo.

13. De directeur en de secretaris tekenen voor verstrekking van het in lid 12 genoemde overzicht en beoordelingen aan de kandidaat.
14. De kandidaat tekent voor ontvangst van het in lid 12 genoemde overzicht en beoordelingen, de zogenaamde akkoordverklaring.
15. Kennelijke of veronderstelde fouten in de rapportage van de schoolexamencijfers dienen door de kandidaat zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk tien dagen voor aanvang van het eerste tijdvak schriftelijk onder de aandacht van de secretaris van het eindexamen te worden gebracht. Let op! Dit betreft fouten in de weergave op de rapportage of in de berekening van de eindcijfers op de rapportage. Er kan geen bezwaar meer gemaakt worden tegen toegekende cijfers, dat had in een eerder stadium moeten geschieden, conform lid 8.
16. Kandidaten die vanuit 4-vwo of 5-vwo de overstap maken naar 5-havo, zijn verplicht een door de examencommissie vastgesteld inhaalprogramma af te leggen om de schoolexamenonderdelen van het voorexamenjaar havo te completeren. Dit programma wordt afgenomen aan het einde van het lopende schooljaar vwo. De resultaten van deze inhaaltoetsen bepalen, met inachtneming van de geldende overgangsnormen, de toelating tot het centraal examen havo. Plaatsing in het examenjaar havo is te allen tijde onder voorbehoud van de personele formatie en de roostertechnische inpasbaarheid van de kandidaat binnen de vigerende clusterlijnen.

II.1.3 **Herkansing toetsen schoolexamen**

1. De kandidaat die eindexamen aflegt, heeft met inachtneming van onderstaande punten het recht om opnieuw dan wel alsnog deel te nemen aan toetsen van het schoolexamen die worden beoordeeld door middel van een cijfer. Het bevoegd gezag stelt de volgende regels vast voor de toepassing:
a. het aantal malen dat opnieuw, dan wel alsnog aan een toets mag worden deelgenomen, is na periode 1 en 2 ten hoogste één, na periode 3 ten hoogste twee. Het totaal aantal malen dat aan een toets mag worden deelgenomen is ten hoogste twee
b. de herkansingsregeling houdt in dat de schoolexamentoetsen herkansbaar zijn,

tenzij anders is aangegeven in het PTA;
c. de praktische opdrachten zijn niet herkansbaar;
d. de kandidaat geeft aan de mentor door welke schoolexamentoets hij van de betreffende periode wil herkansen;
e. herkansing van een toets van het schoolexamen vindt plaats op basis van een opgesteld rooster;
f. het herkansen van een toets van het schoolexamen kan gebonden zijn aan bepaalde voorwaarden. Die voorwaarden zijn per vak in het PTA vastgelegd.
2. In bijzondere gevallen kan het bevoegd gezag het aantal malen dat opnieuw dan wel alsnog aan één of meer toetsen van het schoolexamen mag worden deelgenomen, vaststellen op een hoger aantal dan volgt uit het gestelde in het eerste lid onder a (de zgn. hardheidsclausule).
3. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en de eerder afgelegde toets van het schoolexamen geldt als definitief cijfer voor die toets.

II.1.4 **Inhalen toetsen schoolexamen**

1. Indien een kandidaat door ziekte of andere dwingende reden, niet veroorzaakt door onnauwkeurigheid, onachtzaamheid of nalatigheid van de kandidaat of zijn wettelijke vertegenwoordiger, verhinderd is aan een onderdeel van het schoolexamen deel te nemen, stelt hij of zijn wettelijke vertegenwoordiger voor de afname van het schoolexamen via de verzuimcoördinator de secretaris op de hoogte.
2. De secretaris onderzoekt voor de in lid 1 vermelde situatie de mogelijkheid of de kandidaat volgens de geldende regels op de vastgestelde tijd, doch op een andere dan de vastgestelde plaats het onderdeel van het schoolexamen kan afleggen. Is naar zijn oordeel deze mogelijkheid in redelijkheid aanwezig, dan wordt aan de kandidaat geen uitstel van bedoeld onderdeel toegestaan.
3. In aanvulling op lid 1 geldt dat op de eerstvolgende dag dat de kandidaat weer op school is na de dag dat een schoolexamen wordt verzuimd, de kandidaat een door de ouders of wettelijke vertegenwoordigers van de kandidaat ondertekend formulier met een verzoek tot inhalen van het gemiste schoolexamen inlevert bij de secretaris. Dit formulier kan worden gedownload via de website van de school.
4. De toetsingsvorm zal bij een inhaal- of herkansingstoets in de regel dezelfde zijn als tijdens de eerste zitting in de toetsperiode maar dit is niet noodzakelijk. In overleg met de secretaris kan de examinator tot een afwijkende toetsingsvorm besluiten.
5. Inhaaltoetsen dienen in dezelfde periode als de eerste zitting te worden afgenomen tenzij hier door de secretaris anders wordt bepaald.

II.1.5 **Examendossier**

1. Het schoolexamen bestaat uit een examendossier. Het examendossier is het geheel van de onderdelen van het schoolexamen zoals gedocumenteerd in een door het bevoegd gezag gekozen vorm. Het examendossier bestaat uit:
- schriftelijke toetsen met gesloten en/of open vragen
- praktische opdrachten
- het profielwerkstuk (alleen vmbo tl/gl, havo en vwo)

2. De resultaten van de vakken die behoren tot het programma van het voorexamenjaar, maar in het examenjaar niet worden afgesloten met een centraal examen, worden in het examendossier opgenomen. Deze moeten naar behoren zijn afgesloten.

II.1.6 **Keuzevakken**

Binnen het beroepsgericht programma van de kaderberoepsgerichte en gemengde leerweg van het vmbo maken de keuzevakken deel uit van het programma. Het behaalde resultaat voor deze vakken is onderdeel van het (school)examen.
Voor de kaderberoepsgerichte leerweg vormt het gemiddelde van de keuzevakken het combinatiecijfer. Voor de gemengde leerweg tellen de twee keuzevakken voor vijftig procent mee in het eindcijfer van het beroepsgerichte vak.

II.1.7 **Praktijkgericht programma vmbo**

Het praktijkgerichte programma is een vak binnen de gemengde en/of theoretische leerweg van het vmbo. Het is een school-examenvak dat wordt afgesloten binnen het programma van toetsen en afsluiting (PTA). En komt als volwaardig vak op het diploma te staan. Het schoolexamen resultaat is opgebouwd uit de verschillende beoordelingen binnen de profielen van het praktijkgerichte vak. Dit resultaat is daarmee ook het eindcijfer van het vak en telt mee voor de vaststelling van de uitslag van het diploma. Het cijfer telt echter niet mee in de zogenaamde 5,5-regeling.

II.1.8 **Rekenen**

Kandidaten van het vmbo en havo zonder wiskunde in hun vakkenpakket maken een schoolexamen rekenen.
Het hiervoor behaalde cijfer telt niet mee in de slaag-zakregeling. Dit cijfer wordt wel vermeld op de bij het diploma behorende cijferlijst.

II.1.9 **Profielwerkstuk**

Vmbo

Het schoolexamen vmbo, voor zover het betreft de theoretische leerweg en de gemengde leerweg, omvat mede een profielwerkstuk. Het profielwerkstuk is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel.
Het profielwerkstuk heeft betrekking op een thema uit het profiel waarin de leerling het onderwijs volgt. Het profielwerkstuk wordt beoordeeld met voldoende of goed. Tijdens de mentorles worden de kandidaten op de hoogte gebracht van de eisen waaraan het profielwerkstuk moet voldoen.

Havo en vwo

Het profielwerkstuk heeft betrekking op minimaal één vak uit het profieldeel van de betreffende kandidaat. Het profielwerkstuk wordt beoordeeld met een cijfer dat samen met het cijfer voor de vakken maatschappijleer, ckv en eventueel pgp (voor de havo) het combinatiecijfer vormt. Tijdens de mentorles worden de kandidaten op de hoogte gebracht van de eisen waaraan het profielwerkstuk moet voldoen.

II.1.10 **Het inleveren van praktische opdrachten, etc.**

De data van inlevering worden vermeld in het pta of op andere wijze vroegtijdig aan de kandidaat bekend gemaakt. Wanneer een kandidaat het werk niet op tijd inlevert, wordt de afdelingsleider/coördinator ingeschakeld. Die kan de kandidaat verplichten

elke dag op school aan het werkstuk te werken tot 17.00 uur. De lessen dienen natuurlijk gevolgd te worden.

II.1.11 De examinator dient uiterlijk vijf schooldagen vóór een toets bekend te maken over welke stof hij examineert.

II.1.12 Alleen de officieel vastgestelde toetsen tellen mee voor het PTA

II.1.13 **Herexamen schoolexamen van het vak maatschappijleer**

1. Het bevoegd gezag bepaalt dat de kandidaat die voor het vak maatschappijleer behorend tot het gemeenschappelijk deel van de leerwegen/profielen, een eindcijfer heeft behaald lager dan 6, recht heeft op een herexamen in dat vak.
2. Het bevoegd gezag stelt vast hoe het cijfer van het in het eerste lid bedoelde herexamen wordt bepaald. Het hoogste van de cijfers behaald bij het herexamen in een vak en bij het eerder afgelegde schoolexamen in dat vak geldt als het definitieve cijfer van het schoolexamen in dat vak.
3. Het herexamen wordt afgelegd voor aanvang van de zomervakantie aan het einde van het derde leerjaar vmbo en het vierde leerjaar havo of vwo, doch uiterlijk in de beginperiode van het vierde leerjaar vmbo en het vijfde leerjaar havo en vwo voordat de lessen van start gaan.

II.1.14 Voor de aanvang van het centraal examen wordt aan de kandidaat bekendgemaakt, voor zover van toepassing:

a. welke cijfers hij heeft behaald voor het schoolexamen,
b. de beoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld en
c. de beoordeling van het profielwerkstuk.

II.1.15 **Toelating centraal examen**

1. Toelating tot het centraal examen geldt voor kandidaten die het schoolexamen hebben afgesloten voor aanvang van het eerste tijdvak; in het geval van flexibele digitale examens moet het schoolexamen in het betreffende vak zijn afgesloten voor het centraal examen van dat vak.
2. Van afronding van het schoolexamen is sprake indien:
   a. in de gemengde en theoretische leerweg van het vmbo het profielwerkstuk is beoordeeld met ‘voldoende’ of ‘goed’,
   b. in het vmbo de kunstvakken 1 beoordeeld zijn met voldoende of goed,
   c. lichamelijke opvoeding 1 tien dagen voor de aanvang van het eerste tijdvak is afgesloten en beoordeeld met ‘voldoende of ‘goed’,
   d. kandidaten zonder wiskunde in hun vakkenpakket het schoolexamen voor het vak rekenen met een cijfer hebben afgesloten,
   e. het PTA zodanig is afgesloten dat voor alle eindexamenvakken een eindcijfer is verkregen.
3. Een kandidaat kan niet aan het centraal examen deelnemen indien één of meer van de genoemde onderdelen niet zijn afgerond.
4. In geval van doublure (indien toegestaan, zie overgangsnormen) in de voorexamenklassen worden alle PTA-onderdelen opnieuw gedaan. Voor de vakken maatschappijleer, culturele kunstzinnige vorming/kunstvakken 1, het pws en voor losse praktische en mondelinge opdrachten geldt dat in overleg tussen leerling,

examinator en examencommissie afgeweken kan worden van het opnieuw doen, mits de eindtermen gedekt blijven conform het voor dat cohort geldende PTA.

5. Indien het examenprogramma en/of de PTA's inhoudelijk is/zijn gewijzigd, is lid 4 niet van toepassing en moeten de vakken in zijn geheel opnieuw worden gevolgd.

11.1.16 **Ontheffing en vrijstelling van een examenvak**

1. Voor de mogelijke ontheffing van de tweede moderne vreemde taal op het vwo (uit het gemeenschappelijk deel) wordt verwezen naar het vigerende dyslexieprotocol en naar het Examenbesluit. Ontheffing kan worden verleend in de volgende gevallen:

a. de leerling heeft een stoornis die specifiek betrekking heeft op taal of een zintuiglijke stoornis die effect heeft op taal,

b. de leerling volgt onderwijs in het profiel natuur en techniek of het profiel natuur en gezondheid en de taal verhindert naar verwachting een succesvolle afronding van de opleiding. De ontheffing is nimmer een recht en er is een deskundigenverklaring vereist.

2. Bij ontheffing op grond van het vorige lid wordt de taal vervangen door een ander vak, genoemd in artikel 2.9, van het uitvoeringsbesluit WVO 2020 met een normatieve studielast van tenminste 440 uren, voor zover de school dit vak als zodanig aanbiedt en past binnen vigerende clusterlijnen.

3. Het bevoegd gezag kan een leerling ontheffing verlenen van het volgen van onderwijs in het vak Lichamelijke Opvoeding 1 indien de leerling vanwege diens lichamelijke gesteldheid niet in staat is dit onderwijs te volgen. In de uren die hiermee vrijkomen hoeft geen vervangend onderwijs gevolgd te worden.

4. De leerling die na het behalen van het havo diploma doorstroomt naar het vijfde leerjaar van het vwo is vrijgesteld van de vakken culturele kunstzinnige vorming (CKV) en maatschappijleer. Indien de leerling deze vakken toch wil volgen, moet hij dit uiterlijk schriftelijk 1 oktober bij de examencommissie melden.

5. De leerling die van 4-vwo doorstroomt naar het vijfde leerjaar van de havo neemt de resultaten mee van de vakken culturele kunstzinnige vorming(CKV) en maatschappijleer. Indien de leerling deze vakken toch wil overdoen, moet hij dit uiterlijk schriftelijk 1 oktober bij de examencommissie melden.

II.2 CIJFERGEVING SCHOOLEXAMEN/ PTA

II.2.1 De cijfers van onderdelen van het PTA die op schriftelijke wijze worden getoetst, zijn pas dan definitief vastgesteld, wanneer het gemaakte werk door de examinator met de kandidaat is besproken.
Na beëindiging van de reeks mondelinge zittingen worden de cijfers behaald bij de mondelinge toetsen bekend gemaakt, waarmee de cijfers definitief zijn vastgesteld.

II.2.2 De resultaten van iedere toets van het PTA dienen door de betrokken examinator binnen zes schooldagen aan de kandidaten te worden meegedeeld, behoudens in geval van onmacht.

II.2.3 Iedere toets die behoort tot het PTA heeft een wegingsfactor in procenten (zie het overzicht met de PTA's). Is er geen wegingsfactor vermeld, dan moet dit onderdeel met een voldoende of goed worden afgesloten.

II.2.4 De examinatoren geven cijfers zo spoedig mogelijk via het administratiesysteem door aan de secretaris van het eindexamen.

II.2.5 Het PTA geeft aan hoe het schoolexamencijfer voor een vak tot stand komt. De schoolrapporten geven een voortschrijdend gemiddelde, waarin de cijfers van de voorgaande periodes zijn verwerkt.

II.2.6 Om vakken op de havo en vwo met een grote studielast eerlijk te kunnen vergelijken met vakken met een kleine studielast is het combinatiecijfer ingevoerd. De behaalde cijfers voor de kleine vakken vormen samen één (combinatie)cijfer dat meetelt in de uitslagbepaling. Het combinatiecijfer op het havo bestaat uit de vakken: maatschappijleer, ckv en het profielwerkstuk. Indien een leerling pgp gekozen heeft wordt dit meegenomen in het combinatiecijfer. Dit is met dezelfde zwaarte als de andere onderdelen.
Het combinatiecijfer wordt op de cijferlijst vermeld. Voor het berekenen van het combinatiecijfer worden de op de cijferlijst vermelde afgeronde cijfers (bestaande uit gehele getallen) gemiddeld. Vervolgens wordt het gemiddelde weer afgerond op het nabij liggende gehele getal: 5,50 wordt dus een 6 en 5,49 wordt een 5.
Indien een leerling van 5-havo opgaat voor het vwo. Dan krijgt de leerling vrijstelling voor ckv en maatschappijleer. Dan bepaald het cijfer van het profielwerkstuk, het combinatiecijfer van deze leerlingen.

III EXAMENREGELING CENTRAAL EXAMEN

III.1 TOELATING TOT HET EXAMEN

III.1.1 Het bevoegd gezag stelt de kandidaten in de gelegenheid, ter afsluiting van de opleiding, een eindexamen af te leggen. Het bevoegd gezag kan tot het eindexamen kandidaten toelaten die niet als leerling van de school zijn ingeschreven.

III.1.2 De kandidaten die tot het eindexamen zijn toegelaten, leggen het eindexamen af in de vakken die zij in hun vakkenpakket hebben gekozen.

III.1.3 De directeur kan toestaan dat een lichamelijk of geestelijk gehandicapte kandidaat het eindexamen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. De kandidaat dient het verzoek voor de aangepaste regeling zo mogelijk vóór 1 oktober van het examenjaar bij de directeur in. De directeur doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspecteur.

III.1.4 De directeur kan toestaan dat ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is, met betrekking tot het vak Nederlands of tot enig vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is, wordt afgeweken van de voorschriften. De afwijking kan, voor zover het het centraal examen betreft, slechts bestaan uit een verlenging van de duur van de toets met ten hoogste 30 minuten en het verlenen van toestemming tot het gebruik van een verklarend woordenboek in de Nederlandse taal.

III.1.5 Het bevoegd gezag kan, de inspectie gehoord, toestaan dat ten aanzien van kandidaten die in het laatste leerjaar langdurig ziek zijn en ten aanzien van kandidaten die lange tijd ten gevolge van bijzondere, van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheden niet in staat zijn geweest onderwijs in het laatste leerjaar te volgen het eindexamen gespreid over twee schooljaren wordt afgenomen. In dit geval wordt het eindexamen in een vak in het eerste of in het tweede van deze schooljaren afgenomen.

III.2 INHOUD VAN HET EINDEXAMEN

III.2.1 Examenprogramma

1. Onze Minister stelt, behalve voor door het bevoegd gezag vast te stellen vakken die onderdeel zijn van het eindexamen, voor elk van de onderwijssoorten examenprogramma's vast, waarin zijn opgenomen:
a. een omschrijving van de examenstof voor ieder eindexamenvak
b. welk deel van de examenstof centraal zal worden geëxamineerd en over welke examenstof het schoolexamen zich uitstrekt en
c. het aantal en de tijdsduur van de toetsen van het centraal examen.
Tevens kunnen in een examenprogramma zijn opgenomen voorschriften betreffende de aard, de omvang, het aantal, de beoordeling en de weging van de onderdelen van het schoolexamen.
2. Een examenprogramma wordt vastgesteld per vak of per groep van vakken.
3. De examenprogramma's voor zover het betreft profielen in het vmbo, havo en vwo kunnen voorzien in differentiaties waaruit de leerling een keuze maakt.

III.2.2 Begrenzing mogelijkheden vakkenkeuze kandidaten

1. De kandidaten kiezen, met inachtneming van dit hoofdstuk, in welke vakken zij examen willen afleggen. Voor kandidaten geldt deze keuze voor zover het bevoegd gezag, al dan niet in samenwerking met het bevoegd gezag van een of meer andere scholen, hen in de gelegenheid heeft gesteld zich op het examen in die vakken voor te bereiden.
2. De kandidaten kunnen voor zover het bevoegd gezag hun dat toestaat, in meer vakken of niet-verplichte delen van de examenstof examen afleggen dan in de vakken en examenstof die ten minste tezamen een eindexamen vormen.

III.2.3 Het eindexamen;

vwo omvat:

a. de vakken uit het gemeenschappelijk deel
b. de vakken uit het profieldeel
c. de vakken uit het vrije deel

havo omvat:

a. de vakken uit het gemeenschappelijk deel
b. de vakken uit het profieldeel
c. de vakken uit het vrije deel

vmbo, kaderberoepsgerichte leerweg omvat:

a. De vakken uit het gemeenschappelijk deel van elk profiel
b. de twee vakken van het profieldeel g
c. een beroepsgericht programma, bestaande uit:
   1. het profielvak,
   2. in het vrije deel van het profiel vier beroepsgerichte keuzevakken.

vmbo, gemengde leerweg omvat:

a. de vakken uit het gemeenschappelijk deel van elk profiel
b. de vakken uit het gemeenschappelijk deel van elk profiel
c. de twee vakken van het profieldeel
d. in het vrije deel een nog niet in het profieldeel gekozen algemeen vak,
e. een beroepsgericht programma, bestaande uit:
   1. het profielvak van het profieldeel,
   2. in het vrije deel van het profiel twee beroepsgerichte keuzevakken.

vmbo, theoretische leerweg omvat:

a. de vakken uit het gemeenschappelijk deel van elk profiel
b. de vakken uit het gemeenschappelijk deel
c. de twee vakken van het profieldeel
d. in het vrije deel twee nog niet in het profieldeel gekozen vakken.

III.3 INDELING EINDEXAMEN

III.3.1 Het eindexamen kan voor ieder vak bestaan uit een schoolexamen (se), uit een centraal examen (ce) dan wel uit beide.

III.3.2 Het centraal examen vmbo in de beroepsgerichte vakken van de kaderberoepsgerichte en gemengde leerweg bestaat uit een schoolexamen en een centraal schriftelijk en praktisch examen (cspe). Deze cspe-toets omvat het uitvoeren van centraal gestelde opdrachten waarbij naast de theoretische kennis ook vaardigheden, het proces en het product beoordeeld worden.

III.4 INHOUD CENTRAAL EXAMEN

III.4.1 Data, opgaven en normen van het centraal examen worden door de overheid vastgesteld. De eerste correctie van het centraal schriftelijk examen wordt door de examinator verricht (de eigen docent). De tweede correctie wordt gedaan door een gecommitteerde, een docent van een andere school.

III.4.2 Het centraal examen omvat voor:

- vwo, havo en vmbo gemengde en theoretische leerweg schriftelijke toetsen en in de gemengde leerweg van het vmbo een centraal schriftelijk en praktisch examen (cspe) bij het beroepsgerichte vak
- voor de kaderberoepsgerichte leerweg digitale toetsen en een centraal schriftelijk en praktisch examen (cspe) bij het beroepsgerichte vak.

III.4.3 Het centraal examen wordt afgenomen in drie tijdvakken:
Tijdvak I is bestemd voor alle kandidaten.
Tijdvak II is bestemd voor de kandidaten die in tijdvak I het centraal examen niet hebben afgerond of recht hebben op herkansing in één vak.
Tijdvak III is bestemd voor de kandidaten die in tijdvak I en II het centraal examen niet hebben afgerond of, na in tijdvak II het centraal examen te hebben afgerond, recht hebben op herkansing in één vak.

III.4.4 In geval van overmacht (verzuim om geldige redenen) of onregelmatigheid kan het noodzakelijk zijn dat het centraal examen of een deel daarvan opnieuw wordt afgelegd.
Deze kandidaten zijn daarom verplicht zich beschikbaar te houden tot het einde van het schooljaar voor een mogelijk hernieuwd examen in één of meer vakken.

III.5 GANG VAN ZAKEN TIJDENS HET EXAMEN

III.5.1 De kandidaat is verplicht aan alle voor hem geldende toetsen van het PTA en het centraal examen deel te nemen.

III.5.2 Gemaakt PTA- en centraal examenwerk is geldig examenwerk.

III.5.3 Iedere kandidaat die op een zitting voor schriftelijk werk aanwezig is, levert vóór vertrek een papier in waarop ten minste naam, vak en in geval van het centrale examen, een examennummer zijn ingevuld. Dit werk is geldig examenwerk.

III.5.4 Iedere kandidaat die op een zitting voor een mondelinge toets en/of praktische opdracht aanwezig is, wordt geacht de toets afgelegd te hebben.

III.5.5 Wanneer de kandidaat klaar is met de schriftelijke toets voor het PTA of het centrale examen mag hij de ruimte waarin de toets wordt afgenomen verlaten vanaf één klokuur na aanvang tot 15 minuten vóór het eind van de toets. Bij schriftelijke toetsen die niet langer duren dan één klokuur mag de kandidaat de ruimte niet eerder verlaten, tenzij alle kandidaten het werk inmiddels hebben ingeleverd. De aan de kandidaat voorgelegde opgaven voor een toets van PTA en het centrale examen blijven in het examenlokaal tot het einde van die toets.

III.5.6 Tassen, boeken, agenda's, mobiele telefoons, smartwatches, etc. mogen niet meegenomen worden in de examenruimte.

III.5.7 Het gebruik van digitale hulpmiddelen die kunstmatige intelligentie (AI) toepassen of kunnen toepassen, zoals (maar niet beperkt tot) AI-apps, AI-rekenmachines, slimme brillen, oortjes en smartwatches, is tijdens het schoolexamen en het centraal examen ten strengste verboden.

1. Het bezit van deze hulpmiddelen / apparatuur in de examenruimte wordt gelijkgesteld aan fraude, ongeacht of hiervan gebruik is gemaakt.
2. Onder digitale hulpmiddelen vallen ook laptops, tablets en telefoons, tenzij deze expliciet door de school zijn toegestaan voor een examenonderdeel.
3. Alle toestellen dienen vóór aanvang van het examen buiten de examenruimte te worden opgeborgen.
4. Bij overtreding gelden de bepalingen uit artikel IV.7 (Onregelmatigheden m.b.t. fraude).

III.5.8 Al het werk moet met blauwe of zwarte pen geschreven worden, dus niet met potlood. Het gebruik van correctielak o.i.d. is niet toegestaan. Als er een fout gemaakt is, dan wordt deze netjes doorgestreept.

III.5.9 Tijdens een toets van het centraal examen worden aan de kandidaten geen mededelingen van welke aard dan ook aangaande de opgaven gedaan.

III.5.10 Aan het eind van iedere schriftelijke zitting van het PTA en het centrale examen blijven de kandidaten op hun plaats zitten tot de surveillanten het werk hebben ingenomen.

III.5.11 De opgaven mogen niet direct worden meegenomen. De kandidaat, die het werk na sluiting van de laatste examenzitting van die dag bij de administratie wil ophalen, vermeldt zijn naam op de opgaven.

III.6 CIJFERGEVING EINDEXAMEN

III.6.1 De examinator drukt zijn oordeel over kennis, inzicht en vaardigheid van een kandidaat in elk vak uit in een cijfer voor het PTA en het centrale examen.

III.6.2 Daarbij gebruikt hij een schaal van cijfers lopende van 1 t/m 10, met één decimaal. Een eventueel uit berekening verkregen tweede decimaal wordt, indien deze 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien deze 5 of hoger is, naar boven afgerond.

III.6.3 In de schaal van cijfers komt aan de gehele cijfers 1 t/m 10 de volgende betekenis toe:

1 = zeer slecht	2 = slecht
3 = zeer onvoldoende	4 = onvoldoende
5 = bijna voldoende	6 = voldoende
7 = ruim voldoende	8 = goed
9 = zeer goed	10 = uitmuntend

III.6.4 **Het eindcijfer**

1. Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.

2. De directeur bepaalt het eindcijfer op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen.

Indien de uitkomst van de berekening, bedoeld in de eerste of tweede volzin, niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.

Het eindcijfer voor een vak wordt dus bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het eindcijfer voor het PTA en van het cijfer voor het centraal examen. Dit cijfer wordt in een keer afgerond tot een geheel getal, waarbij 50 of hoger achter de komma naar **boven** en 49 of lager naar **beneden** worden afgerond.

Dus: 6,49 wordt **6** en 6,50 wordt **7**.

3. Indien in een vak alleen een schoolexamen is gehouden is het cijfer voor het schoolexamen tevens het eindcijfer.

4. Het eindcijfer voor het beroepsgericht programma in de kaderberoepsgerichte leerweg van het vmbo bestaat uit twee cijfers. Een cijfer voor het gemiddelde van het beroepsgericht profielvak en het cspe (zie III.3.2) en een cijfer voor het gemiddelde van de vier beroepsgericht keuzevakken (zie II.1.6). Dit laatste cijfer wordt ook wel het combinatiecijfer genoemd.
5. Het eindcijfer voor het beroepsgericht programma in de gemengde leerweg van het vmbo is het gewogen gemiddelde van de eindcijfers voor het profielvak en de beroepsgerichte keuzevakken, waarbij het cijfer voor het profielvak zo vaak meetelt als er beroepsgerichte keuzevakken zijn. Dit eindcijfer wordt op de gemengde leerweg het combinatiecijfer genoemd.

III.7 UITSLAG EINDEXAMEN

III.7.1 De secretaris van het eindexamen stelt een verzamellijst op die de volgende gegevens bevat: de namen van de kandidaten, de vakken en de programma's waarin zij eindexamen hebben afgelegd, voor elk vak de cijfers van het PTA en het centraal examen en de eindcijfers voor het eindexamen.

III.7.2 De secretaris van het eindexamen laat deze lijst controleren door de examinatoren die het eindexamen hebben afgenomen, ieder voor zover het zijn eigen vak/vakken betreft.

III.7.3 De directeur en de secretaris van het eindexamen stellen de uitslag van het eindexamen voor iedere kandidaat vast op basis van bovengenoemde verzamellijst en met inachtneming van de hierna volgende eindexamennormen.

Om voor het **vmbo kgt** te kunnen slagen moet aan de volgende voorwaarden zijn voldaan:

- de cijfers voor het centraal examen (ce) èn (kader en gemengd) het centraal schriftelijk en praktisch examen (cspe) gemiddeld voldoende (5,5 of hoger) zijn; en
- het eindcijfer voor Nederlands afgerond een 5 of hoger is; en
- alle eindcijfers (en dus ook het combinatiecijfer) een 6 of hoger zijn; of
- één 5 en voor de rest alleen 6-en heeft; of
- één 4 en voor de rest alleen 6-en en één 7 heeft; of
- 2x een 5 en voor de rest 6-en en één 7 heeft; en
- een ‘voldoende’ of ‘goed’ voor lichamelijke opvoeding en kunstvakken I heeft; en
- een ‘voldoende’ of ‘goed’ voor het profielwerkstuk (gemengd en theoretisch) heeft; en
- een loopbaan-dossier heeft gemaakt binnen LOB volgens het PTA van de school; en
- het schoolexamen rekenen is afgelegd indien de kandidaat geen wiskunde in het pakket heeft.

Om voor het **havo** te kunnen slagen moet aan de volgende voorwaarden zijn voldaan:

- Het gemiddelde van alle centraal examencijfers is 5,5 of hoger
- voldoen aan de kernvakkenregel. Bij je eindcijfers in het rijtje Nederlands, Engels en wiskunde komt ten hoogste één 5 voor (dus een 5 en verder 6 of hoger of alle drie 6 of hoger)
- Alle eindcijfers (incl. je combinatiecijfer) voldoen aan de volgende eisen:
    - al je eindcijfers zijn 6 of hoger, of
    - je hebt een 5 en al je andere eindcijfers zijn 6 of hoger, of
    - je hebt een 4 en al je andere eindcijfers zijn 6 of hoger én het gemiddelde van al je cijfers is ten minste 6,0, of
    - je hebt twee 5-en of een 5 en een 4 en al je andere eindcijfers zijn 6 of hoger én het gemiddelde van al je cijfers is ten minste 6,0
- de rekentoets is gemaakt
- daarnaast moet lo zijn beoordeeld als 'voldoende' of 'goed'. Cijfers voor maatschappijleer, ckv en het profielwerkstuk (indien gekozen ook pgp) maken deel uit van het combinatiecijfer. Daarnaast kan de school ook andere onderdelen in het combinatiecijfer opnemen.
- met een eindcijfer van 3 of lager is de kandidaat afgewezen. Dit geldt ook voor het eindcijfer per onderdeel van het combinatiecijfer.

Om voor het **vwo** te kunnen slagen moet aan de volgende voorwaarden zijn voldaan:

- Het gemiddelde van alle centraal examencijfers is 5,5 of hoger
- voldoen aan de kernvakkenregel. Bij je eindcijfers in het rijtje Nederlands, Engels en wiskunde komt ten hoogste één 5 voor (dus een 5 en verder 6 of hoger of alle drie 6 of hoger)
- Alle eindcijfers (incl. je combinatiecijfer) voldoen aan de volgende eisen:
    - al je eindcijfers zijn 6 of hoger, of
    - je hebt een 5 en al je andere eindcijfers zijn 6 of hoger, of
    - je hebt een 4 en al je andere eindcijfers zijn 6 of hoger én het gemiddelde van al je cijfers is ten minste 6,0, of
    - je hebt twee 5-en of een 5 en een 4 en al je andere eindcijfers zijn 6 of hoger én het gemiddelde van al je cijfers is ten minste 6,0
- de rekentoets is gemaakt
- daarnaast moet lo zijn beoordeeld als 'voldoende' of 'goed'. Cijfers voor maatschappijleer, ckv en het profielwerkstuk maken deel uit van het combinatiecijfer. Daarnaast kan de school ook andere onderdelen in het combinatiecijfer opnemen.
- met een eindcijfer van 3 of lager is de kandidaat afgewezen. Dit geldt ook voor het eindcijfer per onderdeel van het combinatiecijfer.

III.7.4 Wanneer de directeur en de secretaris van het eindexamen de uitslag van het eindexamen hebben vastgesteld, delen zij deze aan de kandidaten mede.

III.8 HERKANSING CENTRAAL EXAMEN

III.8.1 **Herkansing centraal schriftelijk en praktisch examen (vmbo)**
Herkansing van de centraal schriftelijke praktische eindtoets (cspe) bij het beroepsgerichte vak in de kaderberoepsgerichte leerweg betreft het gehele examen of onderdelen daarvan. De kb-leerling kan naast het cspe nog een algemeen vak herkansen.

III.8.2 Elke kandidaat krijgt na de eerste uitslagbepaling het recht om in datzelfde examenjaar voor één vak uit zijn pakket deel te nemen aan het centraal schriftelijk examen in het eerstvolgende tijdvak. Beperking is dat het vak betrokken moet zijn geweest bij het vaststellen van de eerste uitslag.

Het recht op herkansing is er dus niet alleen voor de gezakte kandidaten die alsnog kunnen slagen, maar ook:
- voor de kandidaten die volgens de eerste uitslagregeling al geslaagd zijn.
- voor de kandidaten met meer dan het minimum aantal vakken, die door weglating van een van de vakken volgens de eerste uitslagbepaling al zijn geslaagd.
- voor de kandidaten die gezakt zijn en niet meer kunnen slagen voor hun eindexamen, maar nog wel een extra certificaat zouden kunnen bemachtigen.

III.8.3 **Definitieve uitslag**
In het eindexamenbesluit vwo/havo/vmbo wordt nu gesproken over "definitieve uitslag". Zodra de eerste uitslag voor een kandidaat is vastgesteld, deelt de secretaris van het eindexamen deze schriftelijk aan de kandidaat mee, samen met alle informatie over het herkansingsrecht. Als de kandidaat afziet van een herkansing, of zich er niet tijdig voor aanmeldt, wordt de eerste uitslag automatisch de "definitieve uitslag". Vindt herkansing plaats, dan vervangt de uitslag die hierna wordt bepaald de eerste uitslag. Pas op basis van de definitieve uitslag kunnen de officiële documenten als diploma's, cijferlijsten en certificaten worden uitgereikt.

III.8.4 **Extra vakken en het herkansingsrecht**
Kandidaten met extra vakken hebben de mogelijkheid deze vakken in de herkansing te betrekken. Eerst bij het bepalen van de definitieve uitslag kan zonodig een vak buiten beschouwing worden gelaten om te kunnen slagen.

III.8.5 Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen. Het PTA wordt niet opnieuw gemaakt; het reeds behaalde PTA-cijfer blijft dus gelden.

III.8.6 De kandidaat die wil deelnemen aan de herkansing dient daartoe een schriftelijk verzoek in bij de secretaris van het eindexamen. Hij/zij dient dit te doen door middel van het inleveren van het hiervoor bestemde formulier bij de secretaris van het eindexamen op de daarvoor afgesproken tijd.

III.9 CIJFERGEVING CENTRAAL EXAMEN

III.9.1 Het cijfer van het centraal examen in elk vak komt tot stand op basis van de beoordelingsnormen, de scores die voortvloeien uit de beoordeling, de omzettingstabellen van scores naar cijfers zoals deze door of namens de Minister van Onderwijs en Wetenschappen zijn vastgesteld.

III.9.2 Wanneer voor een vak door of namens de Minister van Onderwijs en Wetenschappen een gecommitteerde is aangewezen, beoordeelt deze mede het gemaakte centraal examenwerk. De examinator stelt in dat geval het cijfer vast in overleg met de gecommitteerde.

III.10 DIPLOMA EN CIJFERLIJST; CERTIFICATEN

III.10.1 1. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke kandidaat die eindexamen heeft afgelegd, een cijferlijst uit waarop voor zover van toepassing zijn vermeld:

a. de cijfers voor het schoolexamen en de cijfers voor het centraal examen

b. het onderwerp van het profielwerkstuk, evenals de beoordeling

c. de beoordeling van het kunstvak en het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel

d. eindcijfers voor de examenvakken, evenals

e. de uitslag van het eindexamen.

2. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat een diploma uit waarop de leerweg/het profiel is vermeld die bij de uitslag is betrokken.

3. Indien een kandidaat in meer vakken examen heeft afgelegd dan in de vakken die ten minste samen een eindexamen vormen, worden de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken op de cijferlijst vermeld tenzij de kandidaat daartegen bedenkingen heeft geuit.

4. De minister stelt het model van de cijferlijst vast.

5. De secretaris van het eindexamen en de directeur tekenen de diploma's en de cijferlijsten.

6. Indien de kandidaat in een bepaald jaar is geslaagd voor het eindexamen, draagt de directeur er op verzoek van de kandidaat zorg voor dat de behaalde cijfers voor de vakken waarin in datzelfde jaar deeleindexamen of deelstaatsexamen is afgelegd, worden vermeld op de cijferlijst.

7. De directeur reikt aan de definitief voor het eindexamen afgewezen kandidaat die de school verlaat en die voor een of meer vakken van dat eindexamen een eindcijfer 6 of meer heeft behaald, een certificaat uit waarop is vermeld, voor zover van toepassing:

a. het vak of de vakken waarvoor de kandidaat een eindcijfer 6 of meer heeft behaald en

b. het onderwerp van het profielwerkstuk, voor zover beoordeeld met "goed" of "voldoende"

8. De minister stelt het model van het certificaat en de cijferlijst vast.

III.10.2 Duplicaten van afgegeven diploma's, certificaten, vrijstellingsbewijzen en cijferlijsten worden niet verstrekt.

III.10.3 De directeur en de secretaris van het eindexamen tekenen de cijferlijsten, de certificaten en de diploma's.

III.10.4 De diploma's worden ook ondertekend door de geslaagde kandidaten. Zij zijn verplicht aanwezig te zijn op het tijdstip dat voor het tekenen en voor het uitreiken van de diploma's wordt vastgesteld.

III.11 BEWAREN EN INZAGE GEMAAKT WERK

III.11.1 Het door de kandidaten gemaakte (school)examenwerk, met uitzondering van boekverslagen en werkstukken van het PTA, wordt centraal bewaard tot zes maanden na vaststelling van de uitslag van het eindexamen.

III.11.2 De scripties, boekverslagen en werkstukken van het PTA worden bewaard tot zeven maanden na vaststelling van de uitslag van het eindexamen. De auteurs ervan hebben in de zevende maand de mogelijkheid het werk op te halen. Daarna wordt het ter hand van de examinator gesteld.

III.11.3 Het door de kandidaten gemaakte werk van het centraal examen is tot zes maanden na vaststelling van de uitslag van het eindexamen ter inzage voor de kandidaten die het betrokken werk hebben gemaakt. Zij kunnen het werk inzien na daartoe een afspraak te hebben gemaakt met de secretaris van het eindexamen. Bij de inzage kan de kandidaat zich laten vergezellen van een meerderjarig persoon. Bij de inzage houden wij ons aan de protocollen die zijn beschreven door de VO-raad (zie protocollen centraal examens 2026-2027).

III.11.4 Van het gemaakte examenwerk wordt geen kopie noch een afschrift in welke vorm dan ook verstrekt.

III.11.5 De overige bescheiden die betrekking hebben op het centraal examen en het PTA in enig jaar blijven bewaard in het archief van het 's Gravendreef College.

IV ONREGELMATIGHEDEN

INLEIDING

In dit hoofdstuk zijn alle artikelen vermeld, die betrekking hebben op de gevolgen van onregelmatigheden voor de kandidaat. Onregelmatigheden kunnen onderscheiden worden in:

A. Onregelmatigheden van organisatorische aard, zoals absentie, te laat komen, te laat of niet inleveren van werkstukken, enz.
B. Onregelmatigheden van frauduleuze aard of betrekking hebbende op onjuist gedrag tijdens de zittingen
C. Onregelmatigheden tijdens het examenjaar, zoals het gebruik van niet toegestane hulpmiddelen bij een examen
D. Onregelmatigheden waarvoor de school cq individuele examinatoren aansprakelijk gesteld kunnen worden. Deze onregelmatigheden kunnen van inhoudelijke en van organisatorische aard zijn

In alle gevallen neemt de directeur een speciale plaats in. Hij of zij bepaalt in eerste instantie, eventueel na overleg (zie het reglement), welke bepalingen van toepassing zijn en welke maatregelen getroffen dienen te worden. Daarnaast heeft de directeur nog bijzondere bevoegdheden (zie het reglement).
In alle gevallen geldt dat er tegen de beslissing van de directeur beroep aangetekend kan worden bij één van de daartoe in het leven geroepen commissies. In gevallen het PTA betreffende in eerste instantie bij de examencommissie, in gevallen het centraal examen betreffende bij de Commissie van Beroep.
In laatste instantie kan nog een beroep op de onderwijsinspectie worden gedaan.

IV.1 DE DIRECTEUR

IV.1.1 De directeur is bevoegd tot het nemen van beslissingen in situaties waarin dit Examenreglement niet voorziet, tenzij op grond van het Eindexamenbesluit anders dient te worden gehandeld.
Als het zaken van het PTA betreft, beslist de directeur na overleg met de examencommissie (zie hoofdstuk IV.2).

IV.2 DE EXAMENCOMMISSIE

IV.2.1 De examencommissie bestaat uit de afdelingsleiders van de bovenbouw vmbo (beide locaties), de afdelingsleider van de bovenbouw havo/vwo, een docent van de exacte vakken en een docent van de taalvakken. Leden van het bevoegd gezag, de directeur, leden van de MR, leerlingen en hun wettelijke vertegenwoordigers kunnen geen deel uitmaken van de examencommissie.

IV.2.2 Deze commissie heeft tot taak:
- opstellen van een voorstel van het examenreglement;
- jaarlijks opstellen van een voorstel van het PTA;
- het borgen van het afsluitende karakter en de kwaliteit van het schoolexamen;

- het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om te komen tot een beoordeling van het schoolexamen;
- beslissingen nemen in geval van onduidelijkheid bij de waardering, inhoud en eventuele andere aspecten bij het PTA en het examen.

IV.2.3 De commissie is bevoegd deskundigen te raadplegen.

IV.2.4 De examencommissie beslist bij gewone meerderheid van stemmen.

IV.2.5 Zowel een kandidaat als een ouder/verzorger of een examinator kan een zaak aan de commissie voorleggen. Dat moet schriftelijk geschieden, met redenen omkleed en binnen drie schooldagen na het betrokken voorval. De commissie zal met elke direct betrokkene contact opnemen.

IV.2.6 Over de uitspraak van de commissie worden zowel de kandidaat (eventueel de ouders) als de examinator geïnformeerd. De uitspraak wordt zo mogelijk binnen een week ter kennis van de examenkandidaat gebracht.

IV.2.7 Tegen de uitspraak van de examencommissie is beroep mogelijk bij de commissie van beroep.

IV.3 COMMISSIE VAN BEROEP

IV.3.1 Tegen iedere beslissing die betreffende het eindexamen wordt genomen staat beroep open bij een commissie van beroep, die beslissende bevoegdheid heeft. Van de commissie van beroep mogen de leden van de examencommissie geen deel uitmaken.

IV.3.2 De commissie van beroep bestaat uit een lid van het College van Bestuur, een lid van de oudergeleding MR en een examinator die niet lesgeeft aan de kandidaat die beroep aantekent.

IV.3.3 Het beroep wordt binnen vijf dagen, met ingang van de dag na die waarop de beslissing aan de leerling is uitgereikt of toegezonden, schriftelijk bij de commissie van beroep ingediend. Het secretariaat van de commissie van beroep is gevestigd op het bestuursbureau; brieven (aangetekend) te richten aan Bestuur van de Stichting Scholengroep Spinoza, Stationsplein 4, 2275 AZ te Voorburg.

IV.3.4 Na ontvangst van het beroep stelt de commissie van beroep een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroep. De commissie kan besluiten deze termijn met ten hoogste twee weken te verlengen, in welk geval de commissie daarvan de reden schriftelijk bekend maakt aan diegene die het beroep heeft aangetekend.

IV.3.5 De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen.

IV.3.6 De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, de directeur en aan de inspectie.

IV.4 ALGEMENE BEPALINGEN

IV.4.1 Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van het Eindexamenbesluit en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan het vertrouwelijke karakter bekend is of redelijkerwijs aan te nemen is, is verplicht tot geheimhouding daarvan.
Deze geheimhouding vervalt wanneer enig wettelijk voorschrift tot bekendmaking van de betrokken gegevens verplicht of wanneer de uitvoering van het Eindexamenbesluit bekendmaking noodzakelijk maakt.

IV.5 TE LAAT KOMEN

IV.5.1 De kandidaat die te laat komt bij een schriftelijke toets of een practicum van het PTA of het centraal examen mag tot uiterlijk een half uur na de aanvang van de toets tot die toets worden toegelaten. De aldus gemiste tijd mag aan het eind van de toets niet worden ingehaald.

IV.5.2 De kandidaat, die bij een mondelinge toets dan wel bij de kijk- en luistertoets te laat komt, wordt niet meer toegelaten. De kandidaat dient een formulier met een verzoek tot inhalen van het gemiste schoolexamen, ondertekend door één van zijn ouders / verzorgers, in te leveren bij de betreffende afdelingsleider. Wanneer de kandidaat een geldige reden van te laat komen heeft, ter beoordeling van de examencommissie, wordt hij in de gelegenheid gesteld om de toets in te halen. Nadat is vastgesteld dat de toets overgemaakt mag worden, dient de leerling zo snel als mogelijk een afspraak met de betrokken vakdocent te maken. Wanneer een kandidaat in gebreke blijft dit formulier in te leveren, wordt hij geacht zich aan het eindexamen onttrokken te hebben, in welk geval artikel IV.7.1 in werking treedt.

IV.6 ABSENTIE

IV.6.1 Wanneer de kandidaat, om een geldige reden ter beoordeling van de examencommissie, niet aan een toets van het PTA of het centraal examen kan deelnemen, is hij verplicht de examencommissie vóór de aanvang van de toets daarvan in kennis te stellen.
De examencommissie kan verlangen dat de geldigheid van de reden van afwezigheid wordt aangetoond. Zodra een kandidaat die een toets heeft verzuimd, weer op school komt, dient hij een formulier met een verzoek tot inhalen van het gemiste schoolexamen, ondertekend door één van zijn ouders of verzorgers, bij de afdelingsleider in te leveren.
Wanneer een kandidaat in gebreke blijft dit formulier in te leveren, wordt hij geacht zich aan het eindexamen onttrokken te hebben, in welk geval artikel IV.7.1 in werking treedt.
Indien een kandidaat zich ziek voelt, moet deelname aan een zitting worden ontraden.

Als men eenmaal aan de zitting is begonnen, telt het cijfer dat op deze zitting wordt behaald en kan men zich achteraf niet op "het ziek zijn" beroepen.

IV.6.2 Wanneer de kandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de examencommissie, niet aan een toets van het PTA heeft kunnen deelnemen, wordt de kandidaat, zo mogelijk, in de gelegenheid gesteld, het verzuimde onderdeel alsnog te maken.
Nadat is vastgesteld dat de toets alsnog gemaakt mag worden, dient de leerling zo snel als mogelijk een afspraak met de betrokken vakdocent te maken. Deze inhaaltoets dient in dezelfde periode als de eerste zitting te worden gemaakt.

IV.6.3 Als na een langere periode van ziekte meerdere onderdelen van het PTA moeten worden ingehaald, worden de tijdstippen daarvoor vastgesteld door de betreffende afdelingsleider in overleg met de betreffende examinatoren en de kandidaat.

IV.6.4 Als een kandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de examencommissie, is verhinderd bij één of meer toetsen in het eerste tijdvak van het centraal examen, wordt hem in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het centraal examen op ten hoogste twee toetsen te voltooien.

IV.6.5 In geval het om meer dan twee toetsen gaat, wordt gehandeld volgens de bepalingen van het Eindexamenbesluit.

IV.6.6 Bij verzuim zonder geldige reden treedt artikel IV.7.1 in werking.

IV.6.7 Voor bepaalde vakken worden data bepaald, waarop werkstukken, dossiers en praktische opdrachten ingeleverd moeten zijn.
Wanneer een kandidaat een werkstuk, dossier of praktische opdracht niet op de genoemde datum om een geldige reden ter beoordeling aan de examencommissie heeft ingeleverd, wordt de kandidaat de gelegenheid gegeven dit alsnog te doen op de eerste lesdag waarop de kandidaat weer aanwezig is. Daar waar vooraf geen inleverdatum is vastgesteld, wordt deze datum gedurende het schooljaar door de docent vastgesteld na overleg met de kandidaten.

IV.6.8 In overleg met de kandidaten is de docent bevoegd een inleverdatum vast te stellen op een later tijdstip dan de in het boekje met de leerstofomschrijvingen genoemde. Een dergelijke maatregel behoeft instemming van de directeur.

IV.7 ONREGELMATIGHEDEN M.B.T. FRAUDE/ONJUIST GEDRAG TIJDENS EXAMENZITTINGEN

IV.7.1 1. Wanneer een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, kan de directeur maatregelen nemen.
2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:
a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het PTA of het centraal examen
b. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan het PTA of het

centraal examen (uitsluiting van het examen)
c. het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het PTA of het centraal examen
d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen.
Als het hernieuwd examen bedoeld in de vorige volzin betrekking heeft op een of meer onderdelen van het centraal examen, legt de kandidaat dat examen af in het volgende tijdvak van het centraal examen, dan wel ten overstaan van de staatsexamencommissie.
3. Alvorens een beslissing ingevolge het tweede lid wordt genomen, hoort de directeur de kandidaat. De kandidaat kan zich door een door hem aan te wijzen meerderjarige laten bijstaan.
De directeur deelt zijn beslissing mede aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk.
In de schriftelijke mededeling wordt tevens gewezen op de mogelijkheid van beroep bij de Commissie van Beroep.
De schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat, indien deze minderjarig is, alsmede aan de inspectie.

IV.7.2 De surveillanten bij het eindexamen zijn bevoegd passende maatregelen van minder vergaande aard dan bedoeld in artikel IV.7.1 te treffen ten aanzien van de kandidaat, die zich tijdens het eindexamen niet gedraagt zoals redelijkerwijs van hem kan worden verwacht.
De surveillanten stellen de directeur in kennis van dergelijk gedrag van de kandidaat en de maatregelen die zij hebben genomen. De kandidaat die niet instemt met een genomen maatregel, kan zich wenden tot de directeur. De directeur beslist hierop.

IV.8 ONREGELMATIGHEDEN IN DE LOOP VAN HET EXAMENJAAR

IV.8.1 Wanneer een kandidaat bij herhaling zonder geldige reden lessen heeft verzuimd kan hem verdere deelneming aan een toets van het PTA worden ontzegd. Hierover beslist de directeur in overleg met de examencommissie.

IV.8.2 Alvorens hij een beslissing ingevolge artikel IV.8.1 neemt, hoort de directeur de kandidaat. De kandidaat kan zich door een door hem aan te wijzen meerderjarige laten bijstaan. De directeur deelt zijn beslissing mede aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. De schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat, indien deze minderjarig is, alsmede aan het bevoegd gezag en aan de Inspecteur.

IV.9 ONREGELMATIGHEDEN EN AANSPRAKELIJKHEID VAN DE SCHOOL

IV.9.1 Als een kandidaat van mening is dat er sprake is van een dergelijke onregelmatigheid dient hij of zij zich te wenden tot een van de in de aanhef van dit hoofdstuk genoemde beroepscommissies. Ten aanzien van het PTA in eerste instantie tot de examencommissie, ten aanzien van het centraal examen direct tot de Commissie van Beroep.

BIJLAGE A REGLEMENT SCHRIFTELIJK WERK

1) Het werk wordt gemaakt op papier, gewaarmerkt en verstrekt door of vanwege de directeur, tenzij door de commissie belast met de vaststelling van de opgaven voor het centraal examen, ander papier is verstrekt.
2) De kandidaat plaatst aan de linkerbovenkant van elk papier zijn examennummer en aan de rechterbovenkant zijn naam, tenzij een andere plaats is aangegeven.
3) Het gebruik van boeken, logaritmetafels, tabellen en andere hulpmiddelen bij het PTA is de kandidaat verboden, met uitzondering van die hulpmiddelen die door de examinator zijn toegestaan.
4) Het gebruik van boeken, logaritmetafels, tabellen en andere hulpmiddelen bij het centraal examen is de kandidaat verboden met uitzondering van die waarvan het gebruik door de commissie, belast met de vaststelling van de opgaven, is toegestaan.
   Het is de kandidaat niet geoorloofd boeken, logaritmetafels, tabellen en evenmin andere hulpmiddelen dan door de commissie, bedoeld in het eerste lid, mede te nemen in het examenlokaal anders dan via toestemming van de directeur.
5) Kladpapier wordt gewaarmerkt en verstrekt door of vanwege de directeur.
6) De kandidaat die te laat komt bij een schriftelijke toets van het PTA of het centraal examen mag tot uiterlijk een half uur na de aanvang van de toets tot die toets worden toegelaten. De aldus gemiste tijd mag aan het eind van de toets niet worden ingehaald.
7) Wanneer de kandidaat klaar is met de schriftelijke toets voor het PTA of het centraal examen mag hij de ruimte waarin de toets wordt afgenomen verlaten vanaf een uur na aanvang tot een kwartier voor het einde van de toets. Bij schriftelijke toetsen die niet langer duren dan één klokuur mag de kandidaat de ruimte niet verlaten tenzij alle kandidaten inmiddels het gemaakte werk hebben ingeleverd.
8) Gedurende het examen is het de kandidaat niet geoorloofd zich zonder toestemming van degenen die toezicht houden, het examenlokaal te verlaten.
9) Aan het eind van iedere schriftelijke zitting van het PTA en het centraal examen blijven de kandidaten op hun plaats zitten tot de surveillanten het werk hebben ingenomen.
10) De kandidaat schrijft op de eerste bladzijde van het in te leveren werk het totaal aantal van de bladen.
11) Bij het inleveren van het gemaakte werk overhandigt de kandidaat zelf dat werk aan de surveillant.
12) Aan het einde van de zitting controleert één van de toezichthouders of alle kandidaten hun werk hebben ingeleverd.

BIJLAGE B REGLEMENT MONDELINGE TOETS

1) Indien en voor zover een toets in een vak of onderdeel daarvan op mondelinge wijze plaatsvindt, wordt daarvan een protocol gemaakt. Dit kan een schriftelijk verslag zijn of een registratie in de vorm van een beeld en/of geluidsfragment.
2) Een kandidaat kan weigeren dat de zitting met beeld en/of geluidsregistratie wordt vastgelegd. Hij dient dit een week tevoren schriftelijk aan de directeur te verklaren waarna de zitting zonder geluidsregistratie zal worden afgenomen. De betrokken kandidaat verliest hiermee het recht op beroep bij deze zitting.
3) Indien een zitting met registratie in de vorm van een geluidsfragment wordt afgenomen, dient de recorder niet hinderlijk voor de kandidaten te worden opgesteld.
4) Tussen twee zittingen spreekt de examinator de tijd en naam van de kandidaat in.
5) Als er voor een mondelinge zitting een tijdschema voor de diverse onderdelen bestaat, dient dit vooraf aan de kandidaten bekendgemaakt te worden. De kandidaat wordt in de gelegenheid gesteld een tijdsaanduiding goed zichtbaar op te stellen.
6) De examinator bepaalt het cijfer onmiddellijk na de zitting. De uitslag wordt pas bekend gemaakt na beëindiging van de zittingenreeks. Daarmee zijn de cijfers voor de mondelinge zittingen vastgesteld.
7) De examinator geeft na elke zittingsdag de ter registratie gebruikte banden aan de directeur. De directeur draagt zorg voor deugdelijke opslag van dit materiaal.
8) Als er geen beroep wordt aangetekend moeten de banden direct na het verstrijken van de beroepstermijn worden gewist. Is een kandidaat in beroep gegaan dan wordt de band gewist na volledige afhandeling van dit beroep.
9) Als bij een beroep blijkt, dat het geluidsfragment met de gemaakte zitting gewist is, heeft de kandidaat te allen tijde recht op een nieuwe zitting.
10) Alleen bij een beroepsgeval mag de geluidsregistratie van de betreffende zitting beluisterd worden door de commissie van beroep en de examinator.
11) Herkansing van een mondelinge zitting als gevolg van een beroep kan afgenomen worden in aanwezigheid van een collega bijzitter.